

4. Остапко Т.О. Ризики для сільського господарства України при запровадженні режиму вільної торгівлі з Європейським Союзом / Т.О.Остапко. – К.: Ін-т екон. та прогноз. – 2010. – 104 с.

5. Поляруш М.О. Агропромислова інтеграція – один із факторів системного розвитку АПК регіону / М.О. Поляруш, І.М. Поляруш, Н. А. Славіна [за ред. М.І. Бахмата] // Зб. наук. пр. Подільський державний аграрно– технічний університет. – Кам'янець–Подільський: ФОП Сисин О.В., 2007. – С. 187-189.

## **ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПЕНСІЙНОЇ СИСТЕМИ В УКРАЇНІ**

***ПЕРШКО А.О., К.Е.Н, ДОЦЕНТ, С.Н.С., КУЗЬМЕНКО Н.В.,  
СТУДЕНТКА, УНІВЕРСИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ***

На даний момент в нашій країні недосконала система пенсійного забезпечення. Вона не дає змогу належним чином забезпечити більшу частину пенсіонерів, які знаходяться за межею бідності. Актуальним завданням у нашій державі на сьогодні є радикальна зміна пенсійної системи, тому що:

– Україна належить до країн із старіючим населенням. Демографічна ситуація в державі погіршується, оскільки з кожним роком пенсіонерів стає все більше;

– у більшості осіб, що досягли пенсійного віку, низький рівень пенсії: понад дві третини пенсіонерів отримують пенсії до 1,6 тис. грн.;

– незбалансований бюджет Пенсійного фонду України .

Запроваджена трирівнева пенсійна система має певні проблеми та потребує удосконалення.

Щодо I рівня пенсійної системи, то діюча солідарна система пенсійного забезпечення є також економічно необґрунтованою і фінансово неспроможною. Корінь нашої проблеми полягає в тому, що солідарна система України не здатна забезпечити належний рівень пенсій (на 12 млн. пенсіонерів припадає всього лише 13 млн. офіційно працюючих осіб).

Отже, серед основних проблем першого рівня пенсійної системи України можна виділити такі:

– економічні (безробіття, залежність пенсійної виплати від середньої заробітної плати, тіньова економіка, зростання цін на споживчі товари);

– соціальні (велика кількість осіб пенсійного віку та пільговиків);

– фінансові (дефіцит Пенсійного Фонду України).

Другий рівень – це є накопичувальна система державного пенсійного страхування [1].

Система індивідуальних пенсійних рахунків, тобто яка має ряд переваг:

- розмір внесків визначає розмір майбутньої пенсії;
- внески, що робить особа, є її власністю, які вона може передати спадкоємцям;
- особа контролює суму накопичених грошей;
- у разі значних внесків протягом трудової діяльності розмір пенсії буде більшим, аніж за солідарною системою;
- національна економіка отримає значний фонд довгострокових інвестиційних проектів.

Недоліком цієї системи є те, що забрати заощаджені кошти до настання пенсійного віку неможливо.

Пенсійна реформа, яка провадиться в державі покликана запровадити другий рівень пенсійної системи (загальнообов'язкового накопичувального страхування)[2]. Передбачається, що за період 2018-2019 років накопичувальну систему буде введено в дію.

III рівень – це система недержавного пенсійного страхування базується на засадах добровільної участі громадян, роботодавців та їхніх об'єднань у формуванні пенсійних накопичень. Перед системою недержавного пенсійного забезпечення постає подвійне завдання: забезпечення громадян гідними пенсіями та створення довгострокових внутрішніх інвесторів.

Станом на 01.02.2018 в Державному реєстрі фінансових установ містилася інформація про 61 недержавний пенсійний фонд (НПФ) та 20 адміністратори НПФ (Станом на 30.09.2016 у Державному реєстрі налічувалось 65 НПФ та 22 адміністратори). Недержавні пенсійні фонди зареєстровано у 9 регіонах України. Найбільша кількість НПФ зосереджена у м. Києві – 57, або 93,4% від загальної кількості зареєстрованих НПФ [3].

Основні показники діяльності НПФ, згідно з поданими звітними даними, та темпи їх приросту наведені в таблиці 1. Станом на 30.09.2017 адміністраторами недержавних пенсійних фондів укладено 68,4 тис. шт. пенсійних контрактів, що більше на 11,2% (6,9 тис. шт.) порівняно зі станом на 30.09.2016 [4].

Таблиця 1

### Динаміка основних показників діяльності недержавних пенсійних фондів

Показники	Станом на 30.09.2016	Станом на 30.09.2017	Темпи приросту, %	
			Станом на 30.09.2016/станом на 30.09.2015	Станом на 30.09.2017/ станом на 30.09.2016
Кількість укладених пенсійних контрактів, тис. шт.	61,5	68,4	5,9%	11,2%
Загальна кількість учасників НФП, тис. осіб	833	840,1	-0,1%	0,9%
Загальна вартість активів НФП, ман. грн.	2076,9	2326,8	-1,4%	12%
Пенсійні внески, всього, ман. грн.	1875,8	1972,7	0,5%	5,2%
Пенсійні виплати, ман. грн.	608,2	711,5	15%	17%
Сума інвестиційного доходу, ман. грн.	1008,1	1318,3	2,4%	30,8%

*Джерело: [3]*

Загальна кількість страхових компаній станом на 30.09.2017 становила 296, у тому числі СК «life» 1 – 34 компанії, СК «non-life» – 262 компанії, (станом на 30.09.2016 – 323 компанії, у тому числі СК «life» – 43 компанії, СК «non-life» – 280 компаній). Кількість страхових компаній має тенденцію до зменшення, так за 9 місяців 2017 року порівняно з аналогічним періодом 2016 року, кількість компаній зменшилася на 27 СК [5].

Отже, щоб подолати кризовий стан, що склався в системі пенсійного страхування України, необхідно досягти таких результатів: забезпечення фінансової стійкості та стабільності сегментів пенсійного страхування; підвищення рівня життя пенсіонерів; заохочення громадян до заощадження на старість.

Незважаючи на всі проблеми функціонування пенсійної системи, країна, в особі уряду, намагається поліпшити стан всієї системи за рахунок впровадження різних нормативних актів, проведення реформ, спрямованих на покращення пенсійного забезпечення населення.

### **Література.**

1. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України від 9 липня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 49.
2. Пенсійна реформа: зміни-2018 – [Електронний режим доступу] – <https://minfin.com.ua/ua/2018/01/12/31833038/><https://minfin.com.ua/ua/2018/01/12/31833038/>
3. Офіційний сайт Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг – [Електронний режим доступу] – <https://www.nfp.gov.ua/><https://www.nfp.gov.ua/>
4. Підсумки розвитку системи недержавного пенсійного забезпечення станом на 30.09.2017 – [Електронний режим доступу] – [https://www.nfp.gov.ua/files/17\\_Dep\\_Repetska/NPF\\_III\\_kv%202017.pdf](https://www.nfp.gov.ua/files/17_Dep_Repetska/NPF_III_kv%202017.pdf)[https://www.nfp.gov.ua/files/17\\_Dep\\_Repetska/NPF\\_III\\_kv%202017.pdf](https://www.nfp.gov.ua/files/17_Dep_Repetska/NPF_III_kv%202017.pdf)
5. Підсумки діяльності страхових компаній за 9 місяців 2017 року – [Електронний режим доступу] – [https://www.nfp.gov.ua/files/OgliadRinkiv/SK/sk\\_I%D0%86%D0%86\\_kv\\_2017.pdf](https://www.nfp.gov.ua/files/OgliadRinkiv/SK/sk_I%D0%86%D0%86_kv_2017.pdf)[https://www.nfp.gov.ua/files/OgliadRinkiv/SK/sk\\_I%D0%86%D0%86\\_kv\\_2017.pdf](https://www.nfp.gov.ua/files/OgliadRinkiv/SK/sk_I%D0%86%D0%86_kv_2017.pdf)

## **ОЦЕНКА УСЛОВИЙ ФОРМИРОВАНИЯ ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО КАПИТАЛА В АГРАРНОМ СЕКТОРЕ БЕЛАРУСИ**

***ЛИПНИЦКАЯ В.В., К.Э.Н., ДОЦЕНТ,  
БЛИЗНЮК З.Г., СТАРШИЙ ПРЕПОДАВАТЕЛЬ,  
ГРИГОРЬЕВА В.Б., СТАРШИЙ ПРЕПОДАВАТЕЛЬ,  
УЧРЕЖДЕНИЕ ОБРАЗОВАНИЯ «БЕЛОРУССКИЙ  
ГОСУДАРСТВЕННЫЙ АГРАРНЫЙ ТЕХНИЧЕСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ»***

В Программе социально-экономического развития Республики Беларусь на 2016-2020 годы отмечается, что одним из приоритетов социально-экономического развития страны выступает развитие человеческого потенциала как важнейшего фактора и движущей силы формирования инновационной экономики[2].

Очевидно, что в современных условиях, интеллектуальный труд, творческая активность, креативность и развитие личности человека становятся основным богатством общества и источником экономического роста. На смену главенству физического капитала приходит господство знаний, умений, навыков, индивидуальность личности, что позволит эффективно использовать все возможности производства.